Forum Kewangan Islam Malaysia – United Kingdom
Kuala Lumpur, 8 Julai 2009

Ucapan oleh

Tan Sri Dato' Sri Dr. Zeti Akhtar Aziz
Gabenor, Bank Negara Malaysia

Saya amat berbesar hati kerana dapat berada di sini untuk berucap pada Forum Kewangan Islam Malaysia – United Kingdom yang dianjurkan dengan kerjasama Majlis Perniagaan Komanwel. Saya ingin mengambil kesempatan ini untuk mengucapkan selamat datang kepada Yang Dihormati Lord Mayor dan para tetamu kehormat dari United Kingdom yang menyertai dialog pada hari ini bersama-sama dengan masyarakat kewangan Malaysia untuk berbincang tentang peluang dan kerjasama dalam bidang kewangan Islam – satu bidang penting yang berpotensi untuk mengukuhkan hubungan kewangan dan ekonomi bukan sahaja antara kedua-dua ekonomi, bahkan dengan ekonomi lain di dunia.

Peralihan global yang sedang berlaku dalam persekitaran antarabangsa kini telah mengubah konfigurasi ekonomi global dengan ketara. Hal ini mengakibatkan dunia menjadi semakin berbilang polar. Dalam globalisasi fasa baharu ini, pemusatan kuasa ekonomi akan menjadi lebih meluas. Pengukuhan hubungan ekonomi dan kewangan yang strategik merentas negara akan menjadi ciri utama dalam persekitaran ini. Malaysia sememangnya berhasrat untuk menjadi sebahagian daripada persekitaran baharu ini dan untuk itu, negara sedang membina kapasiti untuk mempertingkatkan hubungan ekonomi dan kewangan antarabangsa.

Membina Perkongsian yang Efektif antara UK dengan Malaysia

Hubungan United Kingdom dengan Malaysia merupakan hubungan yang telah lama terjalin. Hubungan ini adalah dinamik, berkembang dalam persekitaran antarabangsa yang berubah dengan pesat. Ikatan yang kukuh dan erat ini terus berkembang merangkumi bidang perdagangan, pelaburan, pendidikan dan kewangan.

Meskipun perdagangan dua hala bagi barangan antara United Kingdom dengan Malaysia hanya mencakupi 1.4% daripada jumlah keseluruhan perdagangan negara, perdagangan dua hala Malaysia dengan Britain bagi perkhidmatan mencakupi 6.3% daripada perdagangan negara dalam sektor perkhidmatan pada tahun 2008. Walaupun imbangan perdagangan memihak kepada Malaysia, lebihan akaun perkhidmatan lebih memihak kepada United Kingdom dengan jumlah dagangan sebanyak RM2.3 bilion. Dari segi mobiliti penduduk antara kedua-dua negara, aliran dua hala berkaitan dengan pekerjaan, pendidikan dan pelancongan terus signifikan. Pelancong dari Britain merupakan kumpulan terbesar pengunjung dari pasaran Eropah. Dalam bidang pendidikan, terdapat sebilangan besar pelajar Malaysia menuntut di United Kingdom yang telah diperkukuh oleh program-program berkembar. Selain itu, pendidikan yang disediakan oleh Kerajaan Britain untuk rakyat Malaysia telah diperkukuh melalui penubuhan kampus-kampus cawangan di Malaysia.

Baru-baru ini, hubungan ini telah diperluas kepada bidang kewangan Islam Hubungan ini dipererat dengan termeterainya Memorandum Persefahaman antara Perdagangan dan Pelaburan UK (UK Trade and Investment, UKTI) dengan Bank Negara Malaysia.

Perkembangan awal kewangan Islam lebih banyak tertumpu di dalam negeri. Pengantarabangsaan kewangan Islam hanya berlaku dalam dekad ini. Keadaan ini telah meningkatkan peluang untuk mewujudkan perkongsian strategik antara pusat kewangan antarabangsa yang akan saling memberikan manfaat.

Malaysia telah membangunkan industri kewangan Islam yang komprehensif berasaskan rangka kerja perundangan dan

pengawalseliaan yang kukuh, dengan bilangan institusi perbankan Islam dan Takaful yang pelbagai dan pasaran wang dan modal Islam yang maju. Pada hari ini, aset kewangan Islam mencakupi 17 peratus daripada jumlah aset perbankan di Malaysia dan jumlah purata harian yang diurusniagakan dalam pasaran wang Islam negara ialah sebanyak RM6 bilion. Pasaran Sukuk yang telah berkembang pada kadar purata tahunan sebanyak 22%, kini menyumbang melebihi 50% daripada pasaran bon negara.

Dengan wujudnya infrastruktur kewangan ini, Malaysia telah memperhebat langkah liberalisasinya baru-baru ini. Pada bulan April, Kerajaan mengumumkan langkah-langkah liberalisasi selanjutnya yang merangkumi pemberian lesen baharu kepada perbankan Islam dan Takaful. Secara khususnya, sehingga dua lesen baharu bagi perbankan Islam mega akan dikeluarkan untuk peserta asing dengan modal minimum sebanyak USD1 bilion bagi mempertingkatkan kesalinghubungan global dan memanfaatkan perkembangan global bagi kewangan Islam. Bank-bank Islam domestik yang ingin mempertingkatkan dan memperluas operasi mereka ke pasaran global juga diberi lebih banyak fleksibiliti untuk mengadakan perkongsian strategik dengan peserta asing bagi menambah modal mereka kepada USD1 bilion dengan had ekuiti asing yang lebih tinggi sehingga 70%.

Selain itu, sehingga dua lesen baharu Takaful keluarga akan dikeluarkan pada tahun 2009 kepada peserta yang dapat memberikan tawaran nilai yang signifikan kepada Malaysia untuk merangsang perkembangan industri Takaful. Syarikat Takaful juga akan diberi fleksibiliti untuk mengadakan pakatan strategik dengan rakan kongsi asing melalui had modal asing yang lebih tinggi sehingga 70%, bagi mengukuhkan lagi daya tahan dan daya saing mereka. Selain itu, institusi kewangan Islam antarabangsa boleh ditubuhkan bagi menawarkan pelbagai rangkaian perkhidmatan kewangan Islam dalam mata wang antarabangsa kepada pemastautin dan bukan pemastautin.

Langkah lain yang diumumkan seterusnya ialah liberalisasi profesion undang-undang yang membenarkan sehingga lima firma guaman antarabangsa yang pakar dalam kewangan Islam antarabangsa menawarkan perkhidmatan perundangan dalam kewangan Islam antarabangsa di Malaysia.

Pengantarabangsaan Kewangan Islam

Terdapat beberapa faktor penting dalam meneruskan usaha pengantarabangsaan kewangan Islam.

Pertama ialah pembangunan pasaran kewangan Islam antarabangsa bagi meningkatkan mudah tunai instrumen dan kapasiti pengurusan risiko para peserta. Hal ini penting untuk menggalakkan pasaran berfungsi dengan cekap dan sekali gus memudahkan aliran modal merentas sempadan yang seterusnya memperkukuh integrasi kewangan global. Namun begitu, di kebanyakan negara yang mempunyai institusi kewangan Islam, pasaran wang Islam dan pasaran modal negara tersebut secara relatifnya masih kurang maju. Natijahnya, institusi perbankan Islam menghadapi cabaran dalam menguruskan mudah tunai harian mereka, berikutan kurang pasaran antara bank Islam yang komprehensif yang menyediakan instrumen urus niaga jangka pendek yang bertaraf tinggi. Tanpa akses kepada pasaran seperti itu, sukar bagi institusi-institusi ini menguruskan keperluan mudah tunai jangka pendek dengan cekap dan berkesan. Hal ini menyebabkan institusi tersebut perlu mengekalkan mudah tunai dalam jumlah yang lebih besar berbanding dengan rakan-rakan konvensional mereka. Di Malaysia, pasaran seperti itu wujud dan memainkan peranan penting untuk memudahkan pengurusan mudah tunai.

Inisiatif secara bersepadu merentas negara boleh dilaksanakan untuk menggalakkan pembangunan pasaran kewangan Islam antarabangsa yang efisien dan memberangsangkan. Pasukan Petugas IFSB mengenai Pengurusan Mudah Tunai merupakan usaha bersepadu untuk melaksanakan langkah-langkah yang diperlukan bagi membangunkan infrastruktur dan rangka kerja pengurusan mudah tunai untuk institusi kewangan Islam. Meskipun Pasukan Petugas

berusaha menangani isu-isu penting ini, institusi kewangan Islam digalakkan untuk mempergiat inovasi dalam membangunkan lebih banyak rangkaian instrumen pasaran kewangan Islam. Ini termasuklah instrumen yang mempunyai ciri pemilikan ekuiti, sekuriti Islam bersandarkan aset, termasuk pelbagai bentuk penambahbaikan kredit yang dibenarkan serta instrumen pengelakan risiko yang berlandaskan Syariah.

Ketersediaan mudah tunai yang mencukupi juga penting untuk menyokong pengantaraan dana dalam sistem kewangan Islam. Lantaran itu, Bank-bank pusat perlu mempunyai instrumen kewangan Islam yang mencukupi untuk menguruskan keadaan mudah tunai dalam sistem kewangan Islam.

Kedua ialah kerjasama antarabangsa untuk memastikan kestabilan kewangan dalam sistem kewangan Islam antarabangsa. Langkah ini juga akan merangkumi perkongsian antara pusat kewangan antarabangsa dalam menggalakkan kestabilan kewangan. **Pengawalan dan penyeliaan institusi kewangan Islam yang kukuh dan efektif** merupakan faktor penting dalam menjamin kestabilan kewangan. Krisis kewangan ekonomi global yang melanda ketika ini telah menyerlahkan kelemahan struktur dalam rangka kerja pengawalan dan penyeliaan kewangan global. Kerjasama antara pengawal selia merentas negara adalah amat penting dalam membendung kemungkinan risiko sistemik yang telah melewati sempadan negara dan rantau.

Dalam kewangan Islam, rangka kerja perundangan, pengawalseliaan dan Syariah yang rapi dan kukuh sedang dibangunkan. Rangka kerja pengawalseliaan tersebut juga diperlukan untuk mentadbir urus amalan pasaran oleh institusi kewangan Islam. Ini akan melibatkan pelaksanaan piawaian kehematan yang telah dikeluarkan oleh Lembaga Perkhidmatan Kewangan Islam (Islamic Financial Services Board, IFSB). IFSB juga berperanan penting dalam pengharmonian piawaian kehematan, selain memberikan sumbangan terhadap pembangunan kewangan Islam yang konsisten merentas pelbagai negara. Beberapa negara di dunia, termasuk Malaysia, telah melaksanakan piawaian kehematan yang dikeluarkan oleh IFSB. Piawaian kehematan ini yang telah dirangka dengan mengambil kira ciri–ciri unik yang khusus dalam kewangan Islam akan memberikan sumbangan dalam memastikan kekukuhan dan kestabilannya. Oleh itu, para pengawal selia kewangan Britain digalakkan untuk menjadi anggota IFSB.

Pada awal tahun ini, IFSB dengan kerjasama Bank Pembangunan Islam (Islamic Development Bank, IDB) telah menubuhkan pasukan petugas mengenai Kewangan Islam dan Kestabilan Kewangan Global. Pasukan petugas ini bertanggungjawab untuk memeriksa daya tahan kewangan Islam dalam persekitaran kewangan global yang mencabar pada masa ini dan selanjutnya meneliti pelbagai infrastruktur kewangan yang perlu diwujudkan untuk memajukan arkitektur kewangan antarabangsa bagi memperkukuh daya tahan kewangan Islam. Pasukan petugas ini akan memberikan cadangan termasuk usaha membangunkan rangka kerja pencegahan dan pengurusan krisis dengan mengambil pengajaran daripada krisis kewangan global semasa untuk pembaharuan dalam sistem kewangan antarabangsa.

Ketiga dan yang penting ialah integrasi kewangan Islam antarabangsa akan dipermudah **melalui pengiktirafan bersama piawaian dan produk kewangan merentas negara.** Dalam bidang Syariah, pertumpuan pandangan dan keputusan Syariah, dan pengiktirafan bersama piawaian dan produk kewangan merentas negara telah pun berlaku secara berperingkat-peringkat. Apabila keadaan ini berterusan, ia akan menjadi pendorong utama ke arah integrasi kewangan antarabangsa yang lebih meluas. Pertumpuan dan pengharmonian ini berlaku dengan wujudnya lebih banyak interaksi antara para pengawal selia, pengamal dan cendekiawan kewangan Islam merentas negara.

Bagi menggalakkan pengiktirafan bersama yang lebih meluas terhadap sesuatu produk, Bank Negara Malaysia telah memulakan inisiatif untuk membangunkan Parameter Syariah bagi menggalakkan pelaksanaan kontrak kewangan Islam yang lebih konsisten. Inisiatif ini bertujuan menentukan ciri-ciri penting produk kewangan Islam yang berlandaskan prinsip-prinsip

Syariah yang utama. Inisiatif ini juga bertujuan untuk memberikan lebih kejelasan tentang produk kewangan Islam kepada masyarakat antarabangsa lantas mempermudah urus niaga merentas sempadan. Sebuah Akademi Penyelidikan Syariah Antarabangsa dalam Kewangan Islam (International Shariah Research Academy in Islamic Finance, ISRA) juga telah ditubuhkan pada tahun 2008 untuk menggalakkan interaksi dan penglibatan yang lebih giat dalam kalangan cendekiawan Syariah dari seluruh dunia dan menjalankan aktiviti penyelidikan serta menyumbang kepada pemahaman dan pertumpuan antarabangsa yang lebih baik. Sehubungan dengan itu, kami mengalu-alukan institusi Britain yang berkenaan untuk bekerjasama dengan ISRA bagi memajukan usaha ini.

Pembangunan modal insan dalam kewangan Islam juga penting untuk menjamin penawaran kumpulan tenaga mahir yang mencukupi daripada kalangan profesional yang pakar dan berkebolehan tinggi. Oleh yang demikian, pelaburan dalam pembangunan modal insan adalah penting bagi menyokong pembangunan global industri perkhidmatan kewangan Islam. Bank Negara Malaysia komited dalam menggalakkan pembangunan modal insan. Institusi sokongan yang khusus seperti INCEIF, IBFIM dan ISRA telah ditubuhkan untuk memberikan tumpuan pada latihan, pendidikan dan penyelidikan. Kerjasama strategik yang lebih giat juga telah diadakan antara institusi pendidikan dan latihan Britain dengan institusi Malaysia bagi memajukan pembangunan tenaga mahir dalam industri perkhidmatan kewangan Islam. Sehubungan dengan itu, saya dengan sukacitanya memaklumkan bahawa pada hari ini kita akan menyaksikan beberapa kerjasama strategik ditandatangani antara institusi-institusi terkemuka Britain dengan institusi pendidikan dan latihan Malaysia.

Tahap kesedaran yang makin meningkat dan pengiktirafan terhadap kekuatan dalaman kewangan Islam serta potensinya yang sangat besar untuk terus maju telah mencetuskan minat dalam kalangan masyarakat kewangan global untuk meneroka bidang baharu kewangan Islam ini. Dengan mengambil manfaat daripada peningkatan peranan kewangan Islam dalam mempertemukan pelbagai negara di dunia yang mempunyai lebihan dana dan mencari peluang pelaburan, dengan negara yang memerlukan pembiayaan, akan meningkatkan prospek untuk meraih manfaat bersama. Kami berharap London akan turut serta dalam evolusi kewangan yang baharu ini.

Persidangan Sekolah Undang-undang Kewangan dan Perbankan SEACEN-BNM 2009 "Cabaran Semasa dalam Perbankan Pusat – Perspektif Undang-undang" Kuala Lumpur, 24 September 2009

Ucapan Pembukaan dan Ucaptama oleh:

Tan Sri Dato' Sri Dr. Zeti Akhtar Aziz
Gabenor, Bank Negara Malaysia

Saya amat berbesar hati kerana berpeluang untuk berucap pada persidangan Sekolah Undang-undang Kewangan dan Perbankan Kelima 2009, anjuran bersama Pusat Latihan dan Penyelidikan Bank-bank Pusat Asia Tenggara (South East Asian Central Banks, SEACEN), Institut Bank-bank Malaysia dan Bank Negara Malaysia. "Perspektif undang-undang bagi cabaran semasa dalam Perbankan Pusat" yang menjadi tema persidangan Sekolah Undang-undang Kewangan dan Perbankan pada tahun ini adalah amat relevan dalam persekitaran sekarang. Perhatian dunia sememangnya kini tertumpu ke arah membaik pulih arkitektur kewangan dalam usaha menangani kelemahan asas yang timbul akibat krisis kewangan global baru-baru ini.

Perdebatan dasar pada masa ini merangkumi pelbagai isu, antaranya, pembaharuan pengawalseliaan yang menyeluruh untuk memperkukuh asas-asas kestabilan kewangan, pengaturan keinstitusian bagi memastikan pasaran kewangan berfungsi dengan lebih cekap, penyelarasan yang berkesan terhadap langkah kestabilan kewangan dan mandat bank pusat yang lebih jelas dalam menggalakkan kestabilan monetari dan kewangan. Tema persidangan ini juga amat relevan buat kami di Bank Negara Malaysia kerana pada akhir tahun ini Akta Bank Negara Malaysia 2009 yang baharu akan mula berkuat kuasa. Kami amat berbangga menjadi tuan rumah persidangan tahun ini dan amat mengalu-alukan kehadiran sebegitu ramai peserta daripada kalangan pengamal undang-undang yang terkenal, khususnya, daripada rantau lain untuk turut serta di forum ini.

Fokus ucapan saya pada hari ini adalah pada tiga cabaran utama yang dihadapi oleh Bank-bank Pusat, dan kesan dari sudut undang-undang terhadap keberkesanan Bank-bank Pusat. Cabaran pertama berkaitan dengan pembinaan kapasiti untuk menguruskan ketidakpastian yang semakin ketara disebabkan oleh inovasi kewangan, sektor yang tidak dikawal selia yang menjadi semakin penting dan kesalinghubungan yang kian rapat antara institusi kewangan dengan pasaran. Perkembangan sebegini bukan sahaja menyebabkan kemunculan risiko baharu terhadap sistem kewangan tetapi juga telah mengubah cara risiko dipindahkan daripada sistem kewangan kepada ekonomi benar. Dalam persekitaran ini, **rangka kerja undang-undang dan pengawalseliaan yang teguh dan dinamik** amat diperlukan untuk membolehkan bank pusat menghadapi perkembangan ini.

Cabaran kedua berhubung dengan pelaksanaan **jaringan keselamatan kewangan**, dan penyelarasan pelbagai komponen jaringan keselamatan yang berkesan bagi mengekalkan keyakinan orang ramai serta menyokong pengantaraan kewangan yang berterusan. Kewajaran perundangan dan peraturan yang memastikan kredibiliti dan integriti jaringan keselamatan merupakan faktor penting dalam mengekalkan kestabilan kewangan.

Cabaran ketiga menyentuh tentang **integrasi kewangan dan ekonomi yang semakin kompleks akibat globalisasi. Hal ini menyebabkan aktiviti kewangan merentas sempadan meningkat dengan ketara** dan membawa sumber risiko baharu kepada

sistem kewangan domestik. Krisis baru-baru ini menimbulkan banyak isu dan setakat ini belum wujud penyelesaian mahupun persepakatan yang jelas termasuk isu kecenderungan yang memihak pada negeri sendiri dalam merumus tindak balas dasar, pendekatan yang sesuai bagi penyelesaian merentas sempadan, dan cabaran ketara dalam menyelaraskan dasar yang merentas rangka kerja undang-undang dan keinstitusian yang berbeza. Ini merupakan satu aspek daripada rangka kerja undang-undang yang masih belum diselaraskan. Penyelesaian yang wajar memerlukan pembaharuan undang-undang, terutamanya untuk memberikan kepastian dan kejelasan dalam menangani krisis.

Menangani cabaran baharu dalam Akta Bank Negara Malaysia 2009

Perkembangan yang berlaku dalam persekitaran global semasa menunjukkan bahawa perbankan pusat kini menghadapi cabaran yang lebih besar. Isu-isu yang dihadapi oleh bank-bank pusat hari ini jauh lebih pelbagai dan rumit, lantas memerlukan penelitian semula peranan bank-bank pusat, keupayaan untuk menguruskan dan membendung risiko terhadap kestabilan monetari dan kewangan, serta pengaturan tadbir urus dan instrumen dasar yang diperlukan untuk menyokong keberkesanan bank-bank pusat.

Akta baharu Bank Negara Malaysia 2009 yang diluluskan oleh Parlimen pada bulan Julai tahun ini melambangkan kemuncak usaha selama lebih daripada dua tahun untuk menangani isu dan cabaran yang dihadapi oleh Bank-bank Pusat dalam persekitaran yang pesat berubah. Akta tersebut memberikan huraian terperinci yang lebih jelas tentang mandat yang diamanahkan kepada Bank dan memberikan lebih banyak kuasa untuk melaksanakan mandat ini. Bagi memenuhi matlamat utama untuk menggalakkan kestabilan monetari, sememangnya diperakui bahawa kestabilan harga perlu dicapai dalam persekitaran pertumbuhan ekonomi yang mampan. Oleh itu, kesan berterusan langkah kestabilan monetari terhadap ekonomi benar perlu diambil kira. Undang-undang juga menghendaki Bank mengambil pandangan seimbang bagi mengelakkan pelaksanaan rangka kerja yang tidak fleksibel yang mungkin menyebabkan ia terlampau tidak seimbang dan akan mengakibatkan ekonomi terus terjejas dengan ketara. Keseimbangan ini turut mencakupi peranan Bank yang jelas dalam membangunkan rangkuman sistem kewangan dalam tanggungjawabnya untuk membangunkan sistem kewangan yang kukuh dan progresif. Semua ini penting terutamanya untuk ekonomi pasaran sedang pesat membangun bagi memastikan keseimbangan kemajuan dan pembangunan ekonomi.

Akta Bank Negara Malaysia 2009 yang baharu turut menginstitusikan autonomi dalam perumusan dasar monetari, dan dengan itu memberikan integriti dan kredibiliti bagi keputusan yang diambil. Akta ini juga membolehkan pelaksanaan dasar monetari yang lebih fleksibel, yang membolehkan pelbagai rangkaian instrumen kini dimanfaatkan bagi pelaksanaan dasar monetari. Memandangkan pasaran kewangan kini lebih canggih dan kadangkala menunjukkan ketidakpastian yang melampau, bank-bank pusat perlu mempunyai keupayaan yang setanding untuk mengendalikan operasi dasar monetari bagi mengekalkan kestabilan harga. Mandat untuk mengawasi pasaran wang dan pertukaran asing juga penting untuk memastikan pasaran berkembang dan berfungsi dengan teratur. Kuasa yang diperlukan ini digabungkan dengan sistem sekatan dan imbangan untuk membolehkan Bank bertindak dengan tegas, namun masih mempunyai perlindungan bagi mempertingkatkan ketelusan dan kebertanggungjawaban.

Kuasa lebih menyeluruh untuk mencapai kestabilan kewangan

Dari segi kestabilan kewangan, Akta Bank Negara baharu mengandungi mandat Bank Negara Malaysia yang jelas bagi kestabilan kewangan. Mandat ini dizahirkan dengan jelas dari segi risiko terhadap kestabilan kewangan yang merangkumi risiko kegagalan proses pengantaraan kewangan (termasuk pasaran kewangan yang berfungsi dengan teratur), atau yang menjejaskan keyakinan orang ramai. Akta tersebut juga mengandungi

peruntukan menyeluruh bagi pengawasan yang lebih rapi, langkah pencegahan awal dan kuasa penyelesaian yang lebih banyak bagi memudahkan penyelesaian krisis kewangan cepat dan teratur. Bank juga boleh mengambil tindakan campur tangan yang bersesuaian untuk mengelakkan risiko yang berpunca daripada entiti yang tidak dikawal selia.

Akta tersebut turut memperakui kepentingan langkah dasar bersepadu meliputi pelbagai agensi kerana tindakan mereka boleh menjejaskan kestabilan kewangan. Dengan itu, Akta baharu ini memperuntukkan pengaturan kerjasama dengan pihak berkuasa penyeliaan lain dan Bank Negara Malaysia boleh mengemukakan cadangan kepada pihak berkuasa tersebut tentang sesuatu langkah atau perlindungan untuk menggalakkan kestabilan kewangan. Kuasa baharu ini dilengkapkan dengan pengaturan keinstitusian yang lebih kukuh melalui penubuhan Jawatankuasa Eksekutif Kestabilan Kewangan untuk memastikan penyelarasan pihak berkuasa kawal selia yang berkesan dalam penyelesaian kewangan.

Rangka kerja tadbir urus dan kebertanggungjawaban yang lebih teguh

Dengan kuasa yang bertambah ini, rangka kerja tadbir urus dan kebertanggungjawaban dalam Akta juga telah diperkukuh dengan ketara. Penambahan kuasa ini berkaitan dengan peranan Lembaga Pengarah yang lebih besar dalam pengawasan pengurusan Bank. Dengan memperuntukkan kuasa yang lebih luas kepada Bank Negara Malaysia untuk menangani isu-isu kestabilan kewangan dan mengukuhkan fungsi pengawasan Bank, tumpuan juga telah diberikan pada tadbir urus, kawalan dalaman dan pengurusan risiko oleh Bank. Bagi tujuan ini, Akta Bank Negara Malaysia 2009 memberikan kuasa kepada Lembaga untuk menubuhkan tiga jawatankuasa khusus, iaitu Jawatankuasa Tadbir Urus Lembaga, Jawatankuasa Audit Lembaga dan Jawatankuasa Risiko Lembaga yang dipengerusikan oleh pengarah bukan eksekutif, untuk memastikan pengawasan yang bebas terhadap perjalanan Bank.

Jaringan Keselamatan Sistem Kewangan yang menyeluruh

Saya akan menyentuh pula cabaran penting kedua yang dihadapi oleh bank-bank pusat, iaitu keperluan untuk mewujudkan jaringan keselamatan kewangan yang berkesan. Pengalaman global dalam dua dekad ini menunjukkan bahawa krisis demi krisis terus melanda dunia dan mengakibatkan kos yang terlalu besar kepada ekonomi. Jaringan keselamatan kewangan mempunyai dua tujuan utama, iaitu mengelakkan risiko terhadap kestabilan kewangan dan mengurangkan kos terhadap sistem kewangan dan ekonomi jika berlakunya krisis. Jaringan keselamatan ini turut mempunyai tujuan sosial yang penting bagi melindungi para penyimpan dan pelabur.

Komponen pertama jaringan keselamatan kewangan ialah kewujudan sistem pengawalan dan penyeliaan yang berkesan untuk memastikan pengurusan institusi kewangan yang kukuh dan berkemampuan untuk menangani masalah yang menjejaskan kestabilan kewangan. Ini termasuk kuasa dan instrumen yang mencukupi untuk mengurangkan kerugian terhadap sistem jika berlakunya krisis, memulihkan kestabilan dan memastikan kesinambungan proses pengantaraan kewangan. Komponen kedua ialah kemudahan pemberi pinjaman usaha akhir yang disediakan oleh bank-bank pusat untuk menangani tekanan mudah tunai yang dihadapi oleh institusi kewangan. Ketiga, ialah skim insurans deposit yang menjamin deposit untuk melindungi simpanan para penyimpan kecil dan mengurangkan kemungkinan berlakunya gangguan yang akan mengancam kestabilan sistem kewangan.

Keberkesanan jaringan keselamatan kewangan bergantung pada beberapa faktor. Ini termasuk keupayaan bank pusat dan pihak berkuasa kawal selia untuk menilai risiko, penyelarasan yang berkesan antara komponen jaringan keselamatan yang berbeza, strategi komunikasi yang jelas dan rangka kerja undang-undang yang kukuh dan menyeluruh yang menyokong operasi jaringan keselamatan. Di Malaysia, Akta Perbadanan Insurans Deposit Malaysia (Malaysian Deposit Insurance Corporation Act)

(Akta MDIC) yang mewujudkan Perbadanan Insurans Deposit Malaysia (Malaysian Deposit Insurance Corporation, MDIC) memperuntukkan kuasa campur tangan menyeluruh bagi perlindungan penyimpan. Langkah ini dilengkapkan dengan rangka kerja kendalian komprehensif yang dihasilkan oleh Bank Negara Malaysia dan perbadanan insurans deposit yang menetapkan dengan jelas tanggungjawab dan kewajipan kedua-dua agensi dalam menggalakkan kestabilan kewangan dan penyelesaian kewangan. Dalam aspek perlindungan pengguna, pindaan kepada perundangan perkhidmatan kewangan Malaysia juga sedang dilaksanakan untuk membolehkan penubuhan, peranan dan fungsi *ombudsman* kewangan dalam menangani dengan wajar dan cekap pertikaian berkaitan dengan perkhidmatan kewangan antara pengguna dengan institusi kewangan.

Globalisasi yang lebih pesat membawa cabaran baharu

Saya akan menyentuh tentang cabaran globalisasi kewangan yang lebih pesat dan kerjasama antarabangsa yang kian penting dalam memastikan integrasi ekonomi dan kewangan yang berterusan merentas sempadan negara. Dalam persekitaran ini, pengawal selia berdepan dengan cabaran untuk mengadaptasikan norma-norma pengawalseliaan dan undang-undang, daripada sistem yang lebih tertumpu pada dalam negeri kepada norma-norma yang lebih mencerminkan perniagaan dan kewangan antarabangsa. Isunya ialah bagaimana agenda negara dapat melengkapi agenda antarabangsa. Masalah pengawalseliaan timbul bukan disebabkan oleh keperluan terhadap pihak pengawal selia domestik – yang beroperasi mengikut norma dan budaya pengawalseliaan kebangsaan yang pelbagai – untuk bekerjasama dan melakukan penyelarasan dalam persekitaran dalam negeri, tetapi juga merentas negara.

Isu-isu kendalian dan undang-undang dalam penyelesaian merentas sempadan timbul apabila rangka kerja pengawalseliaan bagi negara-negara yang berlainan tidak menyediakan penyelesaian yang sama, misalnya dari segi pemansuhan urus niaga kewangan dan penguatkuasaan hak pihak bercagar terhadap kolateral dalam bidang kuasa asing. Kegagalan menangani isu penyelesaian sedemikian dengan segera, lazimnya dalam masa beberapa hari, boleh meningkatkan ketidakpastian dan kemungkinan berlakunya konflik merentas sempadan. Pihak berkuasa juga perlu mempunyai akses kepada maklumat yang lazimnya tidak diberikan dalam keadaan kerjasama penyeliaan yang biasa. Langkah ini perlu disokong oleh keperluan yang konsisten bagi penyelarasan pelaksanaan tindakan pengawalseliaan. Infrastruktur undang-undang yang berkesan juga sama penting sebagai pengantara bagi tuntutan terhadap institusi yang tak mampu bayar yang beroperasi di peringkat antarabangsa.

Persetujuan bersama antara pihak berkuasa pengawalseliaan terhadap asas utama bagi penyelesaian yang berkesan merupakan satu langkah ke hadapan yang penting. Pengharmonian dan lebih kejelasan tentang faktor penyebab bagi tindakan yang diambil, instrumen untuk memulangkan dana yang diinsuranskan dengan pantas kepada pendeposit, kuasa untuk melaksanakan penyelesaian dengan cepat dan kuasa undang-undang untuk menyusun semula dan meneruskan fungsi perbankan utama akan membuka ruang buat pengurusan krisis yang lebih berkesan. Oleh itu, isunya bukan sahaja berkisar tentang membuka sempadan; kita juga perlu meneliti bagaimana rangka kerja pengawalseliaan domestik kita berhubung kait dengan rangka kerja negara lain.

Kerjasama Antarabangsa

Kerjasama serantau antara bank pusat di Asia Timur telah mencapai kemajuan yang ketara dalam dekad ini selepas berlakunya krisis Kewangan Asia. Tumpuan kerjasama adalah dari aspek kestabilan kewangan, pasaran kewangan dan sistem pembayaran dan penyelesaian. Penyertaan dalam jawatankuasa kerja, teknikal dan peringkat tinggi telah menyumbang kepada usaha untuk memudahkan penggunaan piawaian antarabangsa bagi penyeliaan

perbankan dan kestabilan kewangan, dengan mengambil kira perspektif serantau. Penyertaan ini juga membantu mengenal pasti keutamaan penyeliaan dan bidang yang perlu diberikan perhatian kerana akan memberikan kesan kepada kestabilan kewangan, dan menambah baik teknik berkaitan dengan penyeliaan dan pengawasan. Walau bagaimanapun, cabaran berkaitan dengan isu-isu merentas sempadan seperti arbitraj kawal selia, undang-undang persaingan, pengharmonian kawal selia belum lagi diselesaikan sepenuhnya.

Akta Bank Negara Malaysia 2009 yang baharu membolehkan Bank Negara Malaysia bertindak dengan lebih fleksibel dan memberikannya mandat untuk menjalin kerjasama antarabangsa. Akta tersebut membenarkan Bank berinteraksi dengan pihak berkuasa penyeliaan asing untuk menyelaras dan bekerjasama tentang langkah kestabilan kewangan. Undang-undang baharu ini juga mengandungi peruntukan khusus untuk Bank menyertai dan menyediakan sumber yang sesuai dalam pengaturan, skim, program atau inisiatif dengan mana-mana bank pusat lain atau institusi kewangan atau pihak berkuasa antarabangsa bagi menggalakkan kerjasama monetari, kewangan atau ekonomi secara bilateral, serantau dan antarabangsa.

Kesimpulan

Kesimpulannya, rangka kerja perundangan yang memberi sokongan pada perbankan pusat dan sistem kewangan merupakan unsur penting dalam menangani cabaran yang dihadapi oleh bank-bank pusat. Saya telah menekankan tiga cabaran yang amat relevan dalam sistem kewangan global semasa. Bank-bank pusat dalam sistem kewangan maju telah melaksanakan langkah tidak konvensional bagi mengelakkan kegawatan sistemik sistem kewangan global. Meskipun langkah yang diambil ini berdasarkan tindakan segera yang diperlukan dan untuk mengelakkan kegagalan sistem secara keseluruhan, namun kajian semula perundangan secara menyeluruh perlu dijalankan akibat krisis ini. Tugas yang lebih mencabar adalah untuk menangani dengan berkesan isu-isu merentas sempadan yang dihadapi oleh sistem kewangan negara. Tidak kiralah sama ada krisis sedang melanda atau tidak, cabaran ini akan terus relevan memandangkan keadaan akan terus dinamik dan trend ke arah dunia yang lebih global tidak akan beralih arah.

Bagi subjek yang amat kompleks ini, persidangan dua hari ini pastinya akan menghasilkan perbincangan yang benar-benar menarik. Saya berharap persidangan Sekolah Undang-undang Kewangan dan Perbankan ini akan membuahkan hasil yang amat produktif dan juga berharap lawatan anda ke Malaysia ini akan meninggalkan kenangan manis.

Seminar Lembaga Perkhidmatan Kewangan Antarabangsa Kali ke-4 Mengenai Isu-isu Perundangan dalam Industri Perkhidmatan Kewangan Islam Kuala Lumpur, 28 September 2009

Ucapan oleh

Tan Sri Dato' Sri Dr. Zeti Akhtar Aziz
Gabenor, Bank Negara Malaysia

Saya amat berbesar hati untuk berucap pada Seminar Lembaga Perkhidmatan Kewangan Antarabangsa (International Financial Services Board, IFSB) Kali ke-4 mengenai Isu-isu Perundangan dalam Industri Perkhidmatan Kewangan Islam yang telah menghimpunkan begitu ramai pakar antarabangsa dan pengamal industri untuk membincangkan isu-isu perundangan dalam Kewangan Islam. Dialog seumpama ini penting bagi mencapai pemahaman dan penyelesaian bersama terhadap isu-isu dalam kewangan Islam, sekali gus menyumbang kepada pembangunan kewangan Islam secara keseluruhan.

Kewangan Islam terus berkembang dan berdaya tahan dalam persekitaran kewangan antarabangsa yang lebih mencabar pada masa ini. Kemajuan yang dicapai ini adalah dari segi peningkatan kepelbagaian produk dan perkhidmatan kewangan Islam, pembangunan infrastruktur dan institusi kewangan Islam, pasaran kewangan Islam yang lebih matang dan rangka kerja perundangan dan pengawalseliaan sokongan yang lebih komprehensif. Yang terkini, dimensi antarabangsa kewangan Islam menjadi lebih penting apabila langkah liberalisasi sistem kewangan Islam domestik diteruskan serta terdapat pengukuhan arkitektur kewangan Islam antarabangsa.

Di Malaysia, aset perbankan Islam pada akhir suku kedua tahun ini mencakupi hampir 19% daripada jumlah aset perbankan. Jumlah pembiayaan pada masa ini mencapai RM118 bilion dan menyumbang sebanyak 20.1% daripada jumlah portfolio pembiayaan industri perbankan. Pembiayaan tak berbayar bersih terus rendah pada 2.4%. Sekuriti Islam juga mengekalkan dominasinya dalam pasaran bon Malaysia, mencakupi 58% daripada jumlah pasaran bon. Hampir dua pertiga daripada pasaran ekuiti terdiri daripada sekuriti berlandaskan Syariah. Sektor Takaful juga telah mencatat pertumbuhan dengan dana asetnya telah meningkat sebanyak 8.2%. Dekad mutakhir ini juga menyaksikan peningkatan bilangan institusi kewangan Islam termasuk bank-bank yang menjalankan operasi sepenuhnya secara Islam, institusi kewangan pembangunan yang terbabit dalam perbankan Islam, takaful, takaful semula dan pengantara pasaran modal. Beberapa institusi ini mempunyai perkongsian strategik dengan peserta asing. Pada bulan April tahun ini, beberapa inisiatif liberalisasi telah diumumkan yang antara lain termasuk pengeluaran lesen baharu untuk perbankan Islam mega dan pengeluaran sehingga dua lesen takaful keluarga pada tahun ini. Pada peringkat global, aset kewangan Islam diunjurkan berkembang sehingga **USD1.6 trilion** menjelang tahun 2012, sementara sukuk global terkumpul sehingga kini berjumlah kira-kira **USD152.8 bilion**.

Pada siri ketiga seminar ini pada tahun 2007, peranan penting rangka kerja perundangan dan Syariah yang kukuh dalam pembangunan kewangan Islam yang mampan telah dibincangkan dengan terperinci. Hal ini penting kerana rangka kerja yang kukuh dapat memberikan kepastian dan kebolehramalan dalam urus niaga kewangan. Krisis kewangan antarabangsa semasa telah menunjukkan betapa pentingnya untuk memahami bahawa transformasi yang pesat dalam perjalanan sistem kewangan antarabangsa hendaklah disertai dengan keperluan untuk memastikan rangka kerja pengawalseliaan dan perundangan sejajar dengan perkembangan ini. Rangka kerja perundangan yang relevan adalah amat perlu untuk memberikan kepastian dan kebolehramalan terhadap urus

niaga kewangan dan produk-produk yang inovatif, sekali gus meningkatkan keyakinan orang ramai terhadap sistem kewangan. Hal ini sama pentingnya bagi industri perkhidmatan kewangan Islam yang pada dekad mutakhir ini telah melalui evolusi yang pesat dari segi inovasi dan pertumbuhannya.

Sesungguhnya, rangka kerja perundangan yang teguh dalam kewangan Islam memberikan keyakinan kepada orang ramai terhadap sistem kewangan ini, dan menyediakan platform yang diperlukan bagi para pengamal kewangan membangunkan lebih banyak produk kewangan yang inovatif dan kompleks untuk memenuhi kepelbagaian dalam permintaan pengguna yang makin meningkat. Selain itu, ia juga menyediakan mekanisme penyelesaian pertikaian yang mengambil kira ciri-ciri khusus urus niaga kewangan Islam. Dalam konteks ini, industri perkhidmatan perundangan memainkan peranan penting untuk memberikan penyelesaian undang-undang yang mantap dalam kewangan Islam. Oleh itu, rangka kerja perundangan menjadi "penghubung" yang penting antara parameter Syariah dengan perundangan, sekali gus membolehkan prinsip-prinsip Syariah dilaksanakan sebagai amalan kewangan Islam yang sah. Selain itu, dengan memastikan bahawa parameter perundangan selaras dengan parameter Syariah dan peraturan-peraturan, ia dapat bertindak sebagai penampung risiko.

Aspek perundangan kewangan Islam merupakan "penghubung" penting antara prinsip Syariah yang mentadbirnya dengan amalan kewangan Islam. Pelaksanaan prinsip-prinsip Syariah berasaskan undang-undang dan peraturan-peraturan yang mentadbirnya dalam setiap urus niaga kewangan Islam ditafsirkan melalui nasihat undang-undang, dokumen perundangan urus niaga kewangan, dan dalam menangani pertikaian. Dalam mendokumentasikan urus niaga kewangan berdasarkan prinsip-prinsip Syariah tertentu yang berasaskan produk kewangan, dokumen perundangan tersebut mencerminkan asas-asas Syariah dan ia berlandaskan sepenuhnya perundangan dan peraturan-peraturan yang mentadbir urus niaga kewangan. Perbezaan tafsiran Syariah khususnya antara negara menambah lagi kerumitan apabila membabitkan urus niaga merentas sempadan.

Dari perspektif dalam negeri, lebih banyak negara sedang mempertimbangkan penubuhan satu Majlis Syariah sebagai badan yang membuat keputusan tertinggi dalam hal yang berkaitan dengan Syariah. Komitmen dan interaksi yang lebih meluas telah wujud merentas negara, dan ini sekali gus meningkatkan sedikit sebanyak pertumpuan Syariah. Pengiktirafan bersama dalam pentafsiran prinsip-prinsip Syariah merentas negara akan menyumbang kepada pertumbuhan kewangan Islam yang mampan.

Bagi menggalakkan aplikasi yang konsisten bagi kontrak kewangan Islam di Malaysia, Bank Negara Malaysia telah mengeluarkan "Parameter Syariah" yang bertujuan menyebarluaskan satu piawaian rujukan mengenai Syariah untuk pengamal kewangan Islam. Parameter Syariah ini menggariskan keperluan Syariah yang utama dalam kontrak dan memberikan contoh, kaedah dan model untuk dilaksanakan secara praktikal dalam kontrak tersebut. Parameter Syariah yang pertama mengenai Murabahah yang dikeluarkan baru-baru ini bertujuan menggalakkan pentafsiran dan pelaksanaan pandangan dan pendapat Syariah yang konsisten mengenai kontrak Murabahah.

Dalam memberikan perkhidmatan perundangan, industri ini mempunyai peranan penting sebagai penghubung antara parameter Syariah dengan parameter perundangan bagi kontrak kewangan Islam. Hal ini penting khususnya dalam penyediaan dokumen perundangan bagi urus niaga kewangan Islam untuk mengelak kekaburan, ketidakkonsistenan dan untuk mengelak risiko daripada dokumen perundangan itu diputuskan tidak sah oleh mahkamah atas dasar bercanggah dengan Syariah.

Urus niaga kewangan Islam mempunyai ciri-ciri risiko tersendiri yang unik yang perlu

diuruskan. Antara beberapa risiko yang unik bagi urus niaga kewangan Islam termasuk risiko perundangan bagi kerugian apabila berlakunya tuntutan undang-undang dan ketidakpatuhan undang-undang yang relevan, risiko yang berkaitan dengan ketidakpatuhan prinsip-prinsip Syariah dan risiko fidusiari yang timbul ekoran kegagalan untuk melaksanakan kewajipan kontrak berdasarkan prinsip-prinsip asas Syariah. Pengenalan produk dan urus niaga kewangan yang baharu, lebih inovatif dan kompleks membolehkan pengasingan dan pengemasan semula risiko melalui cara-cara yang belum pernah diamalkan. Penasihat Syariah akan memerlukan kepakaran secara kolektif termasuk daripada pengamal undang-undang, untuk mengenal pasti dan memahami kewajaran sesuatu struktur. Institusi kewangan Islam seterusnya pula perlu menangani implikasi yang akan timbul.

Memandangkan pentingnya kewangan Islam disokong oleh rangka kerja perundangan yang teguh, Akta Bank Negara Malaysia 2009 yang baharu, dengan jelas telah mengekodkan bahawasanya sistem kewangan Malaysia terdiri daripada dwisistem yang berfungsi secara seiringan, iaitu sistem kewangan Islam dan sistem kewangan konvensional. Pernyataan undang-undang ini disokong oleh rangka kerja perundangan yang komprehensif yang sudah pun dilaksanakan bagi pengawalseliaan kewangan Islam di Malaysia, yang meliputi perbankan, takaful dan industri pasaran modal Islam. Pengiktirafan perundangan terhadap ciri-ciri urus niaga kewangan Islam yang khusus dan ketersediaan mekanisme penyelesaian pertikaian yang berupaya mengaplikasikan ciri-ciri khusus ini dapat mengurangkan risiko perundangan serta risiko ketidakpatuhan pada prinsip-prinsip Syariah.

Struktur keinstitusian yang ditentukan oleh rangka kerja perundangan dan pentadbiran ialah asas pertama daya saing. Keupayaan untuk mengendalikan urus niaga kewangan secara cekap, dengan kepastian dan penguatkuasaan yang berpatutan, dan proses yang jelas untuk menyelesaikan kekaburan dan kemungkinan pelanggaran kontrak akan meningkatkan daya saing, baik pada peringkat institusi mahupun bagi sistem kewangan secara keseluruhan. Di Malaysia, pertikaian kewangan Islam diputuskan dalam mahkamah sivil dan bukan mahkamah Syariah, yang mempunyai bidang kuasa terhad bagi hal-hal yang berkaitan dengan individu Muslim. Jika pertikaian itu berkaitan dengan keperluan untuk memperoleh penentuan Syariah, mahkamah dan penimbang tara hendaklah merujuk kepada Majlis Syariah di Bank Negara Malaysia untuk memudahkan keputusan dibuat. Majlis Syariah ialah badan tertinggi yang bertanggungjawab dalam perkara Syariah bagi hal-hal perbankan dan kewangan yang berada di bawah bidang kuasa Bank Negara Malaysia. Sistem rujukan ini menyediakan satu platform yang diperlukan untuk memastikan konsistensi dan kebolehramalan dalam pentafsiran dan pelaksanaan prinsip-prinsip Syariah dalam urus niaga kewangan di Malaysia.

Kesimpulan

Kekuatan dalaman kewangan Islam dalam keadaan krisis kewangan global telah menyemarakkan minat terhadap kewangan Islam di seluruh dunia. Tahap inovasi, skala dan kerumitan urus niaga kewangan Islam juga sedang meningkat dengan begitu pantas. Melangkah ke hadapan, diramalkan bahawa perkhidmatan perundangan bagi kewangan Islam akan menjadi lebih penting selaras dengan kemajuan dan kecekapan kewangan Islam yang berterusan.

Dalam hal ini, kepemimpinan yang berasaskan pemikiran dalam menangani isu-isu perundangan yang terdapat dalam kewangan Islam menjadi unsur penting bagi pertumbuhan industri perkhidmatan kewangan Islam yang berterusan. Saya ingin mengambil kesempatan ini untuk mengucapkan tahniah kepada IFSB kerana menganjurkan seminar ini tepat pada masanya. Saya yakin seminar ini akan terus menjadi platform yang konstruktif bagi pengamal-pengamal perundangan dan industri untuk bermusyawarah mengenai keberkesanan dan penyelesaian yang pragmatik mengenai isu-isu perundangan dalam kewangan Islam.